

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1226/25
13.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Иде Никитовић и Јасне Лозук, чланова већа, у парници тужиоца АА из ...,против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Миодраг Васић, адвокат из Београда, Ломина 2, ради утврђења, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 561/11 од 21.10.2024. године, која је исправљена решењем од 24.12.2024.године, донео је дана 13.06.2025.године,

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 561/11 од 21.10.2024. године која је исправљена решењем од 24.12.2024.године, у ставу другом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 561/11 од 21.10.2024. године која је исправљена решењем од 24.12.2024.године у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке и у том делу се предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 561/11 од 21.10.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени нема права да потражује наследна права иза ВВ и ГГ на непокретностима које су биле предмет располагања поравнањем закљученим између ВВ са једне стране и АА и ББ са друге стране, пред Четвртим општинским судом у Београду, пословни број Р 1712/81 од 28.04.1981. године, при чему да се утврди да је тужилац на основу наведеног поравнања постао сувласник са 1/2 идеалних делова права својине на непокретностима које су биле његов предмет, а које се налазе на катастарској парцели ..., површине 6 ари

и 60 м², КО ..., тако да му ова пресуда има служити као основ за укњижбу права својине 1/2 идеалних делова у јавним регистрима, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништаво поравнање закључено пред Трећим општинским судом у Београду 3 Р.бр. 952/03, као и да су ништави Уговор о деоби заједничке имовине оверен пред Четвртим општинским судом у Београду Ов.бр. 18259/01 и Анекс уговора о деоби заједничке имовине оверен Петим општинским судом у Београду Ов.бр. 44584/08 у делу у коме је њима располагамо са непокретностима које су претходно већ биле предмет располагања поравнањем закљученим између ВВ са једне стране и ББ и АА са друге стране пред Четвртим општинским судом у Београду пословни број Р 1712/81 дана 28.04.1981. године, а које се налазе на катастарској парцели ... површине 6 ари и 60 м², КО ..., као неоснован. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да у састав заоставштине покојног ВВ улази непокретност (четворособни стан површине око 120 м² у поткровљу уличне стамбене зграде у улици ... бр. ..., која је изграђена на катастарској парцели ... КО ...) и да се утврди да су поравнање састављено пред Трећим општинским судом у Београду 3 Р.бр. 952/03, Уговор о деоби заједничке имовине оверен пред Четвртим општинским судом у Београду Р 18259/01 и Анекс уговора о деоби заједничке имовине оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов.бр. 44584/08, ништави и у делу у коме се њима врши располагање овом непокретности, као и у делу којим је тражено да се утврди да у састав заоставштине покојног ВВ улазе непокретности изграђене по основу уговора о грађењу закљученог дана 09.05.2005. године између ВВ из ... и ДД из ... Ставом четвртим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да је ништаво завештање оставиље, покојне ГГ сачињено у форми својеручног завештања, проглашено на рочишту одржаном дана 01.03.2011. године у предмету Првог основног суда у Београду О.бр. 29137/10. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.408.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је из свих законских разлога, док је против решења о трошковима парничног поступка садржаном у ставу петом изреке пресуде жалбу благовремено изјавио тужени, због свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 386 ЗПП ("Сл.гласник РС", бр. 72/2011 са изменама и допунама), апелациони суд изводи закључак да је жалба тужиоца делимично основана, док је жалба туженог основана.

Приликом доношења пресуде у потврђеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које апелациони суд пази по службеној дужности, као што се у жалби неосновано указује да је изрека пресуде у том делу нејасна и у несагласности са датим разлозима.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 28.04.1981. године у предмету Четвртог општинског суда у Београду Р 1712/81 закључено је поравнање којим је утврђено да су тужилац и тужени вакњижни власници стамбене зграде саграђене на катастарској парцели ... КО ..., која се састоји од 6 одељења, 1 кухиње и 1 гараже.

Поравнањем Трећег општинског суда у Београду од 14.09.2004. године утврђено је да је предлагач ЂЂ сувласник 1/3 идеалног дела куће кућни број ... у улици ... на катастарској парцели ..., укњижено у зк.ул. ... КО ..., што представља четворособан стан површине нето око 120 м², а бруто око 166 м² у поткровном нивоу означене породичне стамбене зграде што су ВВ и ГГ признали и сагласили су се да се предлагач по основу тог поравнања, а без њиховог даљег присуства и сагласности може укњижити као сувласник, односно власник означеног дела непокретности када се за то буду стекли законом предвиђени услови. Уговором о деоби заједничке имовине од 14.12.2000. године који је закључен између ЂЂ и ББ чланом 1 констатовано је да су уговорне стране живе у браку после 23.02.1986. године до данас, па су за време трајања заједничког живота заједничким улагањем стекле право својине на четворособном стану површине око 120 м² у поткровљу улично гледано зграде у улици ... бр. ... који се води на име супруга, те овај део непокретности припада искључиво у својину ЂЂ. ЂЂ и ББ су потом 23.12.2008. године закључили анекс уговора о деоби заједничке имовине, по основу кога су се споразумели чланом 1 да се уговор о деоби заједничке имовине мења тако што читав текст под редним бројем 1 сада гласи: 1/3 идеалних делова куће кућни број ... у улици ... на катастарској парцели ... укњижено у зк.тело 2, у зк.ул. ... КО ..., представља четворособан стан стан површине нето око 120 м², а бруто око 166 м² у поткровљу куће, на чему је право својине по основу изградње стекла сада разведена супруга судским поравнањем закљученим пред Трећим општинским судом у Београду под бројем 3 Р 952/2003 од 14.09.2004. године. Судски вештаци геодетске и грађевинске струке су се у налазу и мишљењу од 16.12.2021. године изјаснили да се на основу приложене документације не може са сигурношћу извести закључак који од предметних објеката: стамбена зграда до улице ... (објекат бр. 1) и дворишна зграда (објекат бр. 2), представља предмет поравнања из 1981. године, с обзиром да то није прецизирано у поравнању.

Покојна ГГ, мајка парничних странака, преминула је сачинивши завештање дана 20.10.2009. године, а поступак расправљања њене заоставштине је решењем Првог основног суда у Београду О 29317/10 од 11.04.2011. године прекинут до правноснажног окончања парничног поступка који се води пред Вишем судом у Београду под бројем П 21527/10, ради утврђења. Према стању списима Вишег суда у Београду П 21527/10 тужени је поднео тужбу против тужиоца са захтевом да се између осталог, утврди да је сада покојна ГГ стекла 1/2 идеалних делова и на објектима означеним као к.бр. ... у улици ... у ...

Према наводима тужиоца стан у ... бр. ... је напустио 1989. године, али је остао у поседу јер је имао кључеве од једног целог спрата површине негде око 200 квадрата, на самој парцели никада није било рушења и постоје две зграде. Према наводима туженог 1981. године отац је предложио да се закључи поравнање на основу ког би он остварио кредит па су од средстава тог кредита у периоду од 1983. године до 1986. године, извођени радови на кући у ... и изграђена нова дворишна зграда у ... улици. Отац парничних странака је ту почео да гради уличну зграду 10 x 10, приземље и спрат и од остатка материјала је направио дворишну зграду која је садржала 6 просторија и гаражу, а та изградња је започета 1984. године, док је у време поравнања из 1981. године то био објекат који је ближи ... који је у земљишним књигама уписан као зграда.

Полазећи од напред наведеног, првостепени суд је одлучио као у изреци. Према закључку првостепеног суда предмет поравнања из 1981.године на терену више не постоји, па следи да се каснија располагања по основу поравнања закљученог пред Трећим општинским судом у Београду Р 952/03 не могу сматрати ништавим правним послом у смислу члана 103 ЗОО, што се може закључити и у односу на Уговор о деоби заједничке имовине закључен пред Четвртим општинским судом у Београду Ов.бр. 18259/01 као и Анекс тог уговора Ов.бр. 44584/08 закључен пред Петим општинским судом у Београду између туженог и његове бивше супруге.

Одлучујући о захтеву тужиоца којим је тражио да се утврди да у састав заоставштине покојног ВВ улази означени четворособни стан у ... улици бр. ... те да су наведено поравнање и уговор о деоби заједничке имовине и анекс тог уговора ништави и у делу у коме се њима врше располагања овом непокретношћу, као и у делу којим је тражено да се утврди да у састав заоставштине покојног ВВ улазе непокретности изграђене по основу уговора о грађењу закљученог дана 09.05.2005. године између ВВ и ДД из ..., првостепени суд изводи закључак да тужбу у овом делу треба одбацити, јер поступак расправљања заоставштине покојног ВВ није правноснажно окончан, због чега је одлучио као у ставу трећем изреке. Потом је суд одбацио тужбу и у делу у коме се тражи поништај завештања покојне ГГ, јер је поступак расправљања њене заоставштине прекинут, док се у парничном поступку који се води пред овим судом у предмету П 21527/10 не утврди да ли покојна ГГ уопште има заоставштину, као у ставу четвртом изреке.

Правилно првостепени суд приликом доношења одлуке из става другог изреке, закључује да тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништаво поравнање сачињено пред Трећим општинским судом у Београду Р.бр. 952/03, као и да су ништави уговор о деоби заједничке имовине оверене пред Трећим општинским судом у Београду Ов.бр. 18259/01 и Анекс уговора о деоби заједничке имовине оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов 44584/08 у делу којим је њима располагано непокретностима које су већ биле предмет располагања поравнањем закљученим између ВВ и ББ и АА, треба одбити као неоснован, с тим што овај суд за такву одлуку износи другачије разлоге.

Наиме, одредбом члана 211 ЗПП прописано је да нужно супарничарство постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјално-правног односа (став 1); Ако сва лица из става 1 овог члана нису обухваћена тужбом као странке, суд ће да одбије тужбени захтев као неоснован (став 2). Учесници у материјално-правном односу закључења поравнања сачињеног пред Трећим општинским судом у Београду 3 Р 952/03 су сада покојни ВВ и ГГ чији су правни следбеници парничне странке, али и ЂЂ која није странка у овом поступку, док су учесници материјално-правног односа код уговора о деоби заједничке имовине и анекса тог уговора, овде тужени и такође ЂЂ. Код чињенице да се тужбом тражи утврђење ништавости означених правних послова, у ком погледу се правни однос има решити једнако у односу на све његове учеснике, тужбени захтев о коме је одлучено у ставу другом изреке, због непотпуне легитимације сагласно цитираној законској одредби члана 211 ЗПП, има се одбити као неоснован.

Међутим, приликом доношења одлуке у преосталом делу, пресуда је захваћена битном повредом одредаба парничог поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, с обзиром да је изрека нејасна, а изнети разлози су непотпуни како би оправдали изнето правно становиште. Због погрешне примене материјалног права одлучне чињенице нису потпуно и правилно утврђене.

Првостепени суд приликом доношења одлуке полази од тога да из садржине поравнања произлази да су парничне странке стекле својину на згради у ... број ..., која се састоји од 6 одељења, 1 кухиње и једне гараже, а да на терену не постоји објекат који одговара тако описаној непокретности, због чега одбија тужбени захтев у наведеном делу. Такав закључак суд заснива на наводима туженог које цени као сагласне налазу и мишљењу комисије сталних судских вештака геодетске и грађевинске струке од 16.12.2021. године. Међутим, судски вештаци су се изјаснили да се на основу приложене документације не може са сигурношћу извести закључак који од предметних објеката, стамбена зграда до улице ... (објекат број 1) и дворишна зграда (објекат бр. 2), представља предмет поравнања из 1981. године, с обзиром да то није прецизирано у поравнању, али је притом изостао образложени закључак судских вештака којим се отклања свака разумна сумња, у погледу тога да ли објекат какав је описан у поравнању може да се идентификује у односу на стање објеката на терену или не и из којих разлога. У склопу свега изнетог испоставља као недовољно јасно, на основу чега суд прихвата наводе туженог да је предмет поравнања из 1981. године био објекат који је ближи ... који је у земљишним књигама уписан као зграда, с обзиром да се не може закључити да ли наведена зграда и даље постоји на терену или не. Наведено даље води закључку да чињенице које се тичу идентификације објекта који се састоји од 6 одељења, 1 кухиње и 1 гараже (што представља опис непокретности у спорном поравнању из 1981.године), у односу на стање на терену (изостао је опис просторија из којих се састоји сваки од два објекта на терену), нису потпуно и правилно утврђене.

Поред изнетог, нејасно је становиште првостепеног суда према коме је одбацио тужбу тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да у састав заоставштине покојног ВВ улази четворособни стан површине око 120 м² у поткровљу уличне стамбене зграде у улици ... бр. ..., односно да се утврди да су поравнање Р.592/03, Уговор о деоби заједничке имовине Ов.бр. 18259/01 и Анекс тог уговора , ништави и у деловима у којима се њима врше располагања овом непокретношћу, као и у делу којим је тражено да се утврди да у састав заоставштине ВВ улазе непокретности изграђене по основу Уговора о грађењу закљученог 09.05.2005. године између ВВ и ДД из ..., из разлога што поступак расправљања заоставштине покојног ВВ није правноснажно окончан.

Правноснажност решења донесеног у ванпарничном поступку сагласно члану 26 Закона о ванпарничном поступку (“Сл. гласник СРС”, бр. 25/82 и 48/88 и “Сл. гласник РС”, бр. 46/95, 18/05, 85/12, 45/13, 55/14, 6/15, 106/15 и 14/22) не спречава учеснике да захтев о коме је решењем одлучено, остварују у парници или у поступку пред управним органом када им је то право признато тим или другим законом, док у случајевима када је такав поступак започет, сагласно члану 23 истог закона ако су међу учесницима спорне чињенице важне за решење претходног питања, суд ће их упутити да у одређеном року поднесу парницу или поступак пред управним органом ради решавања спорног питања односно правног односа, а да ће суд упутити на парницу

односно поступак пред управним органом оног учесника чије право сматра мање вероватним ако законом није друкчије одређено. Код изнетог, нејасно је, из ког разлога првостепени суд одлуку о постављеном тужбеном захтеву у наведеном делу (став трећи изреке) условљава правноснажним окончањем парнице иза покојног ВВ, за који није јасно ни да ли је уопште покренут, јер је одлука о расправљању оставине декларативног карактера, а аналогном применом цитираних одредаба следи закључак да одсуство вођења оставинског поступка не спречава странке да у парници остварују своја права.

Коначно, суд одбацује тужбу тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да је ништаво завештање покојне ГГ сачињено у форми својеручног завештања из разлога што је поступак расправљања њене заоставштине прекинут до окончања поступка у предмету П 21527/10, док се у парничном поступку не утврди да ли покојна ГГ уопште има заоставштину. Међутим, такви разлози не чине довољно убедљивим становиште првостепеног суда када се у виду има да то што се у неком поступку решава правно питање од кога зависи одлука у предметној правној ствари, не може водити одбачају тужбе, већ евентуално одређивању прекида поступка, под условом да одлука у тој предметној правној ствари зависи од одлуке у правној ствари чији исход је потребно сачекати. Нејасно је такође, из ког разлога би за оцену ваљаности изјављене воље тестатора, претходно правно питање представљало то да ли је лице било власник имовине којом располаже, јер је то у домену спровођења извршења воље тестатора.

Првостепени суд ће у поновном поступку, расправити све спорне чињенице, а пре свега оне које се тичу идентификације предмета поравнања закљученог пред Четвртим општинским судом у Београду Р 1712/81 од 28.04.1981. године на терену у односу на опис у поравнању, на основу јасног и образложеног налаза и мишљења комисије судских вештака и њиховим саслушањем о чињеницама на које је указано овим решењем. У погледу дела тужбеног захтева који се односи на састав заоставштине покојног ВВ, поред већ изнетих примедби из овог решења, а у делу који се тиче ништавости поравнања и уговора о деоби, као и анекса тога уговора, водиће рачуна и о потпуности легитимације, док ће у погледу захтева којим је тражено да се утврди да тужени нема права да потражује наследна права иза пок. ВВ и ГГ на непокретностима које чине предмет поравнања из 1981.године ће водити рачуна о дозвољености тужбе, с обзиром да такво тражење садржи већ истакнути тужбени захтев за утврђење права власништва на непокретности која је предмет поравнања. Након што расправи сва спорна питања и утврди релевантне чињенице које ће правилно оценити сагласно члану 8 ЗПП, а по потреби и применом правила о терету доказивања, донеће нову и на закону засновану одлуку у делу у коме је побијана одлука укинута.

Како одлука о трошковима поступка зависи од одлуке о главној ствари, укинута је применом члана 165 ЗПП.

Из изложених разлога, применом члана 390, 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП, донета је одлука као у изреци.

Председник већа-судија
Ирена Трифуновић Радуловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић